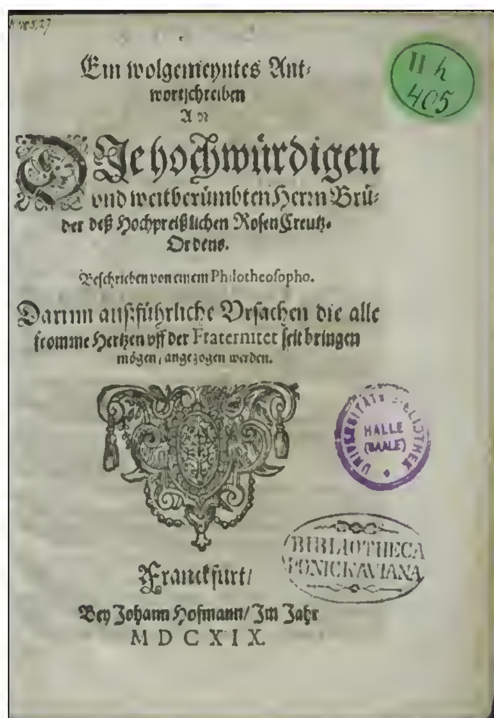

Ein wolgemeyntes Antwortschreiben
An
Die hochwürdigen
und weitberümbten Herrn Brüder deß Hochpreißlichen RosenCreutz-Ordens.
Beschrieben von einem Philotheosopho.
Darinn außführliche Ursachen die alle fromme Hertzen uff der Fraternitet seit bringen mögen, angezogen werden.
Franckfurt/
Bey Johann Hofmann/ Im Jahr
MDCXIX.

S.V.S.P.

EIN WOLGEMEYNTES ANTWORTSCHREIBEN AN DIE HOCHWÜRDIGEN UND WEITBERÜMBTEN HERRN BRÜDER DEß HOCHPREIßLICHEN ROSENCREUẞ-ORDENS

EEN WELGEMEENDE ANTWOORDBRIEF AAN DE ZEER EERWAARDE EN WIJD EN ZIJD BEROEMDE HEREN BROEDERS VAN DE HOOGGEPREZEN ROZEKRUISERS ORDE

1619

vertaling:

Ruud Muschter
∴

Groningen

muschter@home.nl
www.archive.org

2 januari 2012
herzien: 29 augustus 2015

INHOUD

BRON

1619, Ein wolgemeyntes Antwortschreiben An Die hochwürdigen und weitberümbten Herrn Brüder deß Hochpreißlichen RosenCreuʒ-Ordens.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
Bibliogr. Nachweis: Wolfstieg II, 42375
(Signatur: Pon IIh 405, QK)

http://dfg-viewer.de/v2/?set[mets]=http%3A//digitale.bibliothek.uni-halle.de%2Foai%2F%3Fverb%3DGetRecord%26metadataPrefix%3Dmets%26identifier%3D10016

INLEIDING VAN DE VERTALER

In 1614, 1615 en 1616 verschenen in Duitsland de roemruchte werken *Fama Fraternitatis*[1], *Confessio Fraternitatis*[2] en de *Chymische Hochzeit Christiani Rosenkreutz.* Deze geschriften maakten gewag van het bestaan van de Rozekruisers Orde in Europa en werden opgevolgd door een verklaring die in Parijs in 1623 op de muren van de stad werd bevestigd. De inhoud daarvan was als volgt.

"Wij, vertegenwoordigers van de hoogste Raad van het Rozekruis, verblijven zichtbaar en onzichtbaar in deze stad, bij de gratie van de Allerhoogste, tot wie het hart van de rechtvaardigen zich wendt. Zonder boeken of tekens spreken wij, en wij leren dit ook aan anderen, in alle talen van de landen waar wij willen verblijven om de mensen, onze gelijken, van dodelijke vergissingen te bevrijden.

Indien iemand ons slechts uit nieuwsgierigheid wil ontmoeten, zal hij nooit met ons in contact komen. Als echter zijn wil hem ertoe brengt zich te laten inschrijven in het register van onze Broederschap, dan zullen wij, die de gedachten kunnen doorzien, hem tonen dat wij waarlijk onze beloften nakomen. Zo vermelden wij niet de plaats waar wij in deze stad verblijven, want de gedachten toegevoegd aan de waarachtige wil van de lezer zullen het mogelijk maken dat hij ons leert kennen, en wij hem leren kennen."

Van het huidige werk, het *Wolgemeyntes Antwortschreiben* valt op, dat er een gelijkenis is met twee eerder verschenen werken.

---

[1] '*Fama fraternitatis Roseae Crucis* oder 'Die Bruderschaft des Ordens der Rosenkreuzer', Cassel, 1614.

[2] 'Confession oder Bekandnusz, der Societet und Brüderschafft R.C. An die Gelehrten Europae', Cassel, 1615.

Ik doel op het *Einfältige vnd kurze Antwort vber die aussgegangene Fame vnd Confession der Christlichen hocherleuchteten Brüderschafft des löblichen Ordens vom Rosen Creutz*, van Philippo à Gabella, ofwel C.V.H., 1615; en het *Sendtschreiben oder Einfeltige Antwort an die hocherleuchte Brüderschafft desz hochlöblichen Ordens desz Rosen Creutzes Auff Die von ihnen auszgefertigte Famam und Confessionem der Fraternitet: Durch einen waren Liebhaber der vollkommenen Weiszheit gestellet und auszgesandt*, van C.H.C., 1615.

De overeenkomsten in beschrijving en de gebruikte termen tussen deze drie werken zijn talrijk, als volgt.

		Einfältige Antwort	Sendtschreiben	Wolgemeyntes
1	De titel van het werk, qua stijl en strekking	X	X	X
2	De openingspassages, id.	X	X	
3	De verwondering van de auteur over het verschijnen van de Fama en de Confessio	X	X	X
4	Christelijke liefde	X	X	X
5	De Heilige Geest	X	X	
6	Uitverkorenen	X	X	
7	Troost	X	X	
8	Genade	X	X	X
9	Deemoed	X	X	X
10	Goedwillig	X	X	X

11	Zeer loffelijke Broederschap	X	X	X
12	Getrouwheid	X	X	X
13	Wereldse rijkdom	X	X	
14	Zonde	X	X	
15	Dat wereld en de kunst op hun hoogste en laatste punt zijn beland	X	X	
16	Zegel van zwijg-zaamheid		X	X
17	Een gezichtspunt over het openbaar maken van de naam van de au-teur	X	X	X
18	Wat het betekent als de smeekbede niet wordt ver-hoord	X	X	X
19	De oproep aan de Orde om de ge-schriften niet te negeren	X	X	X

20	De ondertekening met hoofdletters, gescheiden door punten	X	X	X

Ruud Muschter[3]

[3] Lid van de Grote Raad van de A.M.O.R.C. (Nederlandstalige Jurisdictie) van 21 maart 1988 tot 21 maart 2010.

HET OMSLAG

Een welgemeende antwoordbrief
aan
de zeer eerwaarde
en wijd en zijd beroemde Heren Broeders
van de hooggeprezen Rozekruisers Orde.

Beschreven door een liefhebber
der goddelijke wijsheid.

Mogen de uitvoerige argumenten
die erin worden aangehaald
alle vrome harten aan de zijde
der Broederschap brengen.

Frankfurt

Bij Johann Hofmann / In het jaar

1619

ALLEREERST WENS IK DE DOOR GOD HOOG GEWAARDEERDE EN ZEER BEGAAFDE HEREN BROEDERS VAN DE ZEER LOFFELIJKE ROZEKRUISERS ORDE, IN CHRISTELIJKE LIEFDE DE VREDE EN GENADE TOE VAN DE ENIGE EN EEUWIGE GODDELIJKE DRIE-EENHEID.

Zeer verlichte, in God wijze en voortreffelijke Heren, uw geliefde Fama is mij in 1615 na de Paasmis in handen gekomen. Aan deze Fama heb ik met de grootste verwondering de vriendelijke en lieflijke uitnodiging tot uw Broeders en hun wetenschap ontnomen, die op grond van bepaalde beweeg-redenen die in uw Confessio zijn aangehaald, gericht was aan alle hoofden, standen en geleerden van Europa. Deze Confessio heb ik tot op heden vanwege de afgelegenheid van het oord niet kunnen bemachtigen. Daarna ben ik door een zo aanhoudend, door Christus geleid, verlangen bevangen om mij ervan op de hoogte te stellen hoe de eerste stichter van uw Broederschap een reis was aangevangen naar de wijzen van Damascus nadat hij van hen had vernomen, dat ik ook mijn onwaardigheid en ongeschiktheid, alsook het wereldse, ongunstige en smadelijke beoordelen van deze Broederschap en al het andere van gelijke aard aan de kant heb geschoven, zonder het verder nog een blik te gunnen.

Nu God mij al jarenlang met een zware ziekte heeft bezocht[4], zag ik - de ellendige toestand van mijzelf en van alle mensen in ogenschouw nemend - zonder twijfel door instroming van de Heilige Geest die mij, door voorafgaande aanvechting van het vlees, in de ruimte van de geest op zijn woord attent had gemaakt, de omvang van de wereldlijke ijdelheid en hoe ver ik

[4] Vanwege de context lijkt de auteur niet een lichamelijke, maar een ziekte naar de geest te bedoelen, te weten het onvoldoende afgestemd te zijn op het innerlijke leven.

van het ware doel van de hoogste gelukzaligheid en volmaaktheid was afgedwaald. Ik voelde eerst berouw opkomen over mijn slecht ontwikkelde ijver en moeite, met een bijzondere zin en groot verlangen dat wanneer God mij uit genade zou wil laten genezen, ik vervolgens de grootste gelukzaligheid en volmaaktheid van ziel en lichaam plichtsgetrouw zou nastreven tot zijn heiliging en eer; tot nut van mijzelf; en van alle liefhebbers der waarheid en de vromen. En alles wat mij hierbij mocht hinderen, wilde ik achterlaten en afschaffen, hetgeen - aangezien het de hoogste God door zijn bodemloze barmhartigheid heeft behaagd mij mijn eerdere gezondheid terug te geven - ik met een dusdanige ernst en goede door God verleende vooruitgang tot nu toe volvoer, dat ik God de Almachtige daarvoor lof en dank behoor te zeggen. Niet alleen heb ik een goed aandeel in de uitgelezenste aspecten van allerlei geheime wetenschappen verkregen, maar is dat ook gepaard gegaan met een behoorlijk waarnemen van het licht der waarheid in de goddelijke wijsheid. Daardoor, maar ook voordat ik over de Fama en Confessio had gehoord en ervan afwist, had ik al wel het tekortschieten van de wetenschappen met erbarmen gezien.

Het heeft mij echter in die toestand niet weinig zorgen gebaard, dat ik met geen mens die mijn voornemen heel passend had kunnen ontvangen, vreedzaam heb kunnen overleggen. Al spoedig namelijk nadat ik mijn verhaal begon af te steken, heb ik tot nu toe bij eenieder veel opkomende tweespalt en verwarring bespeurd. Daarom verkoos ik het, veel liever tijdig met welwillendheid, dan te laat met schande en gedoe[5] te vertrekken. Daarbij heb ik steeds God in gebed om aanwijzing en leiding verzocht, alsook om getrouwe en goede metgezellen.

Gij hebt vanuit een uitzonderlijke opdracht, vermaning en aansporing van God betreffende de inhoud van de Fama en

[5] "Angelegenheit", in de zin van res (zaak), of een rechtsgang.

Confessio eenzelfde voornemen en beweegreden als ik (hetwelk ik echter wegens tijdgebrek en andere aangelegenheden niet heb kunnen uitvoeren of mij eigen maken). Tevens hebt gij die wetenschap nu goedwillig aan het licht gebracht. Gij hebt ook van het rijpe oordeel van alle geleerde lezers van de Fama en de Confessio (tot wie ik mij in het geheel niet reken, of slechts tot de geringste) afgewogen, of gij u ermee kunt verenigen. En na het meest precieze onderzoek van de kunsten daarin, hebt gij bevorderd dat ze in druk worden geopenbaard. Dit van u afkomstige milde aanbod heb ik dan ook zo uitgelegd, dat God de Heer mij daardoor opmontert; mij het verhoren van mijn gebed en wens voorlegt; en mij na mijn voorstel veel meer richtinggevers en bevorderaars wil verschaffen dan helpers en raadgevers. Vandaar dat ik uw publicatie niet voor een grappige uitvinding en een verzinsel kan houden. Allereerst, omdat mij bekend is, dat het niets onmogelijks bevat, zoals sommigen - die daarmee van hun onwetendheid getuigenis afleggen - menen. En voor het overige kan ik - omdat deze publicatie en het gehele werk door een uitdrukkelijk bevel van God, door hem verordineerd, geplaatst zijn - in het geheel niet geloven dat iemand, om maar te zwijgen van een christen, zo goddeloos zou zijn, dat hij zelfs maar van plan kon wezen om God met een dergelijk weldoordacht, gruwelijk en afschuwwekkend voornemen voor te liegen. Daarom moet het waarachtig van God afkomstig zijn, ofwel heeft de auteur ongetwijfeld gemeend dat dat het geval is; en deze beiden moeten aan hun vruchten gekend worden[6].

Dat is mijn serieuze mening, omdat uw aanbod er ten eerste op gericht is, de eer van God te verbreiden, aangezien gij alle mensen aanmaant God in stilte te bewaren; ze waarschuwt tegen godslastering en verleiding; ketters beschimpt en dezen tracht te weerstaan. Ten tweede om tot een besef van de natuur te komen, omdat gij uw filosofie, die vol grote liefde is en

[6] Bijbel, Mattheüs, 12:33.

waarin weinig afgunst zit, met vreugde prijsgeeft; en ook de hoge geheimenissen vrijwillig en ongedwongen aanbiedt aan allen die u met bescheidenheid en een christelijk antwoord bejegenen. Ten derde, tot nut van de mensen, aangezien uw Broederschap Duitsland roem brengt en behulpzaam is, alsook alle oprechte, redelijk gemoederen die niets voor verkieslijker moeten houden dan wijsheid te zoeken naar lichaam, ziel en goed. Ten vierde, om aan alle schade een einde te maken en de waarheid te bevorderen. Dat is dan ook de richting die de Reformatie inslaat die door u en alle vrome, verstandige harten gewenst wordt. Tot slot, om een getuigenis te zijn van de liefde die in u is, welke een onbetwijfelbaar teken is van de goddelijke en nauwe verbintenis die gij allereerst met God hebt. Gij betoont God gehoorzaamheid in het openbaren hiervan en in het volbrengen van zijn bevel en aansporing. Daaruit valt te verklaren, dat ook gij uw eigen nut en de natuurlijke toeneiging tot uw kinderen op de tweede plaats stelt. Anderzijds zijt gij verbonden met de naasten, hetgeen genoegzaam bekrachtigt dat het verkondigen van de liefde der Broederschap aan alle christelijke lezers, en uw begroeting en algehele aanbod, als niets anders kan worden beschouwd dan als louter liefde tot inspireren. Laten wij God de Almachtige, die door zijn onovertroffen goedheid dergelijke geheimenissen aan zijn vrome en geliefde dienaren verstrekt en ze door zijn nog grotere en beter zichtbare genade via dezen ook aan alle mensen ter wereld die zich tegen hem verzetten, vrijwillig laat aanbieden en mededelen, ten zeerste dankzeggen voor zijn vaderlijke liefde, barmhartigheid en zorg, die hij hiermee elkeen betoont. Hierna kunnen vrome harten er weinig op tegen hebben om zich - op zulk een aanbod van uw kant - bij u te voegen; een succesvol begin te maken met de gewenste werken; en hun kennis omtrent God door het beschouwen van zijn wonderbaarlijke schepselen des te beter in zichzelf te verhelderen.

Dit te volvoeren, heb ik u dan ook zeer onderdanig willen aanbieden in deze gangbare Duitse taal, aangezien uw Fama en Confessio daarin tot mij zijn gekomen. Gij hebt veelvuldig de belofte gedaan, dat waar men u met bescheidenheid en een christelijk antwoord bejegent, gij u niet terughoudend zult opstellen om u in toegankelijke druk te openbaren met naam en toenaam, de plek van uw samenkomst en wat men overigens nog van u mocht verlangen. Tevens, dat niemand die zijn naam kenbaar zal maken, het eraan zal ontbreken dat hij met iemand van uw Broederschap mondeling of - wanneer dat bij hem op bezwaren stuit - schriftelijk in gesprek komt. Ook is er de door u met zekerheid gedane uitspraak, dat iemand die het serieus en van harte met u meent, daar voordeel van zal hebben aan goed, lijf en ziel. Ja, gij sprak ook openlijk uit, dat de oprechtheid en hoop van iemand, die zich onder het zegel van zwijgzaamheid zal aanmelden en naar uw gezelschap verlangt, niet bedrogen zullen worden. Vanwege die belofte smeek ik u door God en de christelijke liefde ten zeerste, dat gij wilt bepalen[7] dat gij mij - aan wie God op grond van zijn genade evenzo dit licht heeft laten aanschouwen (sed absit gloria dicto[8]) en hoop heeft gegeven op het ervaren van de volmaakte Verlichting - in uw Broederschap opneemt.

Omdat ik bespeur, dat ik door de zuivere genade van God het licht kan zien, verlang ik er geweldig naar om rechtstreeks in het ware licht te kijken en de heilzame Verlichting daarvan daadwerkelijk geheel te ondervinden. Aangezien ik nu echter, omdat ik omgeven ben door slecht gezelschap en standvastige tegenwerpingen, mij in mijn jeugd nog niet sterk genoeg bevind, terwijl ik ze zou moeten weerstreven en waaraan ik mij zou moeten onttrekken, en daarom de in mij instromende geest van God niet genoegzaam ruimte en plaats kan geven, en mij niet geheel aan deze kan overgeven, hoewel ik dat wel graag

---

7 "dignieren". Vertaling onzeker.

8 'maar ik ben van mening, dat het zonder [mijn] verheerlijking is'.

zou willen, heb ik eindelijk besloten naar de trouwhartige raad van Christus onze Heer en zijn apostel, mij geheel en al van de wereld en de kwade samenspraak af te wenden, en daarentegen goede en vrome lieden tot gezelschap te zoeken. Aangezien ik deze, of nog veel meer, getrouwe beschermers bij u hoop te vinden, heb ik niet kunnen nalaten mij bij u aan te melden en mij met geheel mijn wil in uw Broederschap te begeven. Daarmee wil ik haar in aantal, via dienst aan God en mijn naasten, onder het afschaffen van het kwaad en het bevorderen van het goede, doen toenemen, voor zover ik door God en u daartoe waardig wordt geacht. Mij, die voorheen in gedachten en vele werken, net als zovele anderen, toch een zo groot kind der wereld was, heeft God de Heer aldus wonderbaarlijk tot zulke gedachten aangetrokken, en hij heeft er nog een rustig gemoed, liefde en toeneiging aan toegevoegd. Daarin heeft hij mij, onder zovele hindernissen, afschrikkingen en versperringen door de duivel, de wereld en mijn eigen vlees aangespoord, voortgeholpen en standvastig gehouden. En gij eveneens, aan wie ik serieusheid, trouw en oprechtheid toeschrijf, in die zin dat wat gij beloofd hebt, namelijk dat niemand door dit alles bedrogen wordt, maar aan goederen, lijf en ziel de voorkeur krijgt, geheel zonder twijfel in mijn gemoed verankerd is.

Wat mijn situatie aangaat: ik ben een vrije, ongehuwde persoon van eerlijke ouders en geslacht. Mijn studie is gericht op het kennen van God en zijn schepselen. Het is mijn intentie, dat ik hierin vooruitgang zal boeken ter ere van God en tot nut van mijn naasten; dat ik de geliefde waarheid tot leidsman maak; mij voor het overige geheel van de wereld losmaak; en mij slechts aan God overgeef en hem toelaat. Daarbij hinderen mij buiten de bovenvermelde aangelegenheden nog wel duizend andere kwesties en droevigheden. Die zullen weliswaar met Gods hulp mettertijd eindigen, doch met uw bijstand, hooggeachte Broederschap, konden zij reeds nu wel afnemen, waarbij ik maar hoop dat het mij niet zal mislukken, nu gij elk en

iedereen daartoe uitnodigt, oproept en aanmaant. Ik heb het onnodig geacht om mij anders dan langs deze weg bekend te maken, aangezien gij slechts onder het zegel van zwijg-zaamheid vereist hebt dat men zich kenbaar maakt, en door bijzondere openbaring het nageslacht toelaat tot uw liefde, die Reuverendo Autore Fraternitatis constituiret[9]. Hierdoor zult gij genoegzaam te weten kunnen komen wat gij verder nodig acht om over mij te weten te komen. Over die goed doordachte maatregel zal ik ook niet reclameren, doch ik zal mij voor de almachtige hand van God deemoedigen en door Jezus Christus aandachtig vragen om alles tot zijn goddelijke eer en tot het welzijn van mij en mijn naasten te bepalen. U echter wil ik met grote klem onderdanig verzoeken, mij zo spoedig mogelijk na ontvangst van dit schrijven mede te delen - hetzij schriftelijk, hetzij mondeling - waar ik mij aan te houden heb en of uw antwoord ja of nee luidt, en of gij mij niet met uitgestelde hoop vergeefs te lang wilt spijzigen.

Hiermede beveel ik ons allen aan in de bescherming van de Allerhoogste, waarbij ik al mijn vermogen[10] aanbied te uwen dienste, gegeven de 8e juli anno 1618.

De aan u dienstwillige,

S.V.S.P.

---

[9] 'Gevestigd werd door het eerwaarde licht van de Broederschap'.
[10] "Vermügen." In het Duits staat dit zowel voor 'financiële middelen', als voor 'macht' en 'vaardigheid'. Het is onduidelijk wat de auteur bedoelt.

